

Skattedirektoratet
Postboks 9200 Grønland
0134 OSLO

Oslo, 6. februar

Skattemessig behandling av andelseier ved bruk av andelsklasser i verdipapirfond

I ny lov om verdipapirfond, vedtatt i fjor høst, er det åpnet adgang for å benytte andelsklasser innenfor det enkelte verdipapirfond. Andelsklasser innebærer at aktiva i fondet (verdipapirer/likvider) forvaltes som én samlet portefølje, men der passivasiden (utstedte andeler) holdes i ulike andelsklasser med gitte karakteristika.

Inndelingen i ulike andelsklasser, som innebærer en effektivisering av fondsforvaltningsvirksomheten, skal skje på bakgrunn av følgende objektive kriterier, jf. § 4-2 i forskrift til verdipapirfondloven (2011-12-21 nr 1467):

- Utbytteutdelende og akkumulerende andelsklasser
- Differensiert forvaltningsgodtgjørelse
- Ulikt minste tegningsbeløp
- Ulik noteringsvaluta

Et spørsmål som reiser seg i denne forbindelse er om en andelseiers bytte av andeler mellom andelsklasser innenfor ett og samme verdipapirfond utløser skattemessig realisasjon for andelseier. Verdipapirfondenes forening ber på vegne av våre medlemmer om at Skattedirektoratet avklarer dette spørsmålet. I det følgende vil vi utdype problemstillingen.

Bytte av andeler mellom ulike andelsklasser i ett og samme fond kan være initiert av andelseier, eller skje i henhold til objektive kriterier uten å være initiert av andelseier. Et eksempel på sistnevnte situasjon er når andelseiers akkumulerte tegningsbeløp oppnår en viss størrelse, slik at andelseier automatisk blir flyttet til en andelsklasse med lavere løpende forvaltningshonorar. Et eksempel på et bytte av andelsklasse initiert av andelseier kan være der andelseier ønsker å flytte sine midler fra en utbytteutdelende til en akkumulerende andelsklasse.

Hva skjer i praksis ved bytte mellom andelsklasser?

Eksempel: Fondet Finans Europa har to andelsklasser «A» og «B» med differensiert forvaltningsgodtgjørelse.

Fond	Andelsklasse	Min. beholdning	Forvaltningshonorar
Finans Europa	A	Kr 0	1,0 %
Finans Europa	B	Kr 1 000 000	0,5%

Klasse A er åpen for alle andelseiere, og har et forvaltningshonorar på 1%. Klasse B er åpent for andelseiere med minimum 1 mill. NOK i akkumulert tegningsbeløp, og har et forvaltningshonorar på 0,5%. Andelsklassene er for øvrig like, har samme aktivasammensetning og felles bankkonto. Utstedte andeler (passivasiden) er fordelt på to andelsklasser. Klasse A har i dag utstedt 100 000 andeler til en markedskurs på kr. 1010 pr andel. Klasse B har i dag utstedt 200 000 andeler til en markedskurs på kr. 1020,50 pr andel.

Fondet har en total markedsverdi på NOK 305,1 millioner.

Fond	Andelsklasse	Utstedte andeler	Kurs	Markedsverdi
Finans Europa	A	100 000	1010	101 000 000
Finans Europa	B	200 000	1020,50	204 100 000
Finans Europa				305 100 000

Anta at en andelseier legges over fra andelsklasse A til andelsklasse B fordi hans andelsbeholdning overstiger NOK 1 mill. Hva skjer i fondet? Fondet vil konvertere andelene fra A-andeler til B-andeler, med dagens kurs som bytteforhold:

Andelseiers tidligere beholdning: 1000 A-andeler til en kurs på 1010 pr andel.

Andelseiers nye beholdning: 989,7109 B-andeler til en kurs på 1020,50 pr andel.

Verdien på andelseiers beholdning er den samme som før ombyttingen, NOK 1 010 000.

Aktivasiden i fondet er ikke påvirket av hendelsen. Verdipapirbeholdningen er derfor urørt, og det samme gjelder fondets bankbeholdning. Det skjer dermed ingen bytting av verken verdipapirer eller likvide midler mellom andelsklassene, da andelsklassene har felles aktivabeholdning. Endringen har kun skjedd på fondets passivaside, hvor antall andeler i klassene er endret til:

Fond	Andelsklasse	Utstedte andeler	Kurs	Markedsverdi
Finans Europa	A	99 000	1010	99 990 000
Finans Europa	B	200 989,7109	1020,50	205 110 000
Finans Europa				305 100 000

Fondet har fortsatt en total markedsverdi på NOK 305,1 millioner

Andelseier har sin andelsbeholdning i samme fond, men har fått konvertert sine andeler fra én andelsklasse til en annen. Andelseieren har konvertert sin beholdning av A-andeler til B-andeler, med samme markedsverdi. Fordelen for andelseier er at han nå er kommet over i en klasse med lavere kostnader. Flyttingen har skjedd basert på et objektivt kriterium; at hans andelsbeholdning er over en million NOK. Andelseier har ikke innløst sine andeler i bytte mot likvider, men kun konvertert sine andeler mellom andelsklassene. Andelseier får altså ikke tilgang på noe vederlag, og opprettholder sin posisjon i fondet, men gjennom en ny andelsklasse.

Skattemessig realisasjon:

Hva er så en realisasjon for en andelseier i et verdipapirfond? Begrepet realisasjon er sentralt med hensyn til skattlegging av gevinst/fradrag for tap for andelseier i et verdipapirfond.

Skatteloven § 9-2 beskriver en realisasjon som:

«overføring av eiendomsrett mot vederlag og opphør av eiendomsrett».

Vederlag:

Å motta et vederlag er en av betingelsene for at ombytte skal ansees som en realisasjon. Ved bytte mellom andelsklasser vil det imidlertid ikke stilles noe vederlag til disposisjon for andelseier. Det byttes ikke likvide midler mellom andelsklassene, da dette forvaltes under ett i fondet og ikke separat for hver andelsklasse. Det vil heller ikke frigis likvide midler fra fond til andelseier i forbindelse med at andelseieren flyttes fra en klasse til en annen.

Opphør av eiendomsrett:

Ved skifte av andelsklasse vil det kunne hevdes at det ikke skjer opphør av eiendomsrett i fondet. Det kan argumenteres for at de fysiske andelene ombyttes, men eiendomsretten gjelder en eierandel i fondet – og denne holdes intakt. Ny lov om verdipapirfond § 4-5 (1) angir at:

«Hver andel i et verdipapirfond gir lik rett i fondet».

Dette vil kunne defineres som at rettigheten – og eiendomsretten – opprettholdes. Videre angir loven § 4-5 (2):

«Bestemmelsen i første ledd er ikke til hinder for at et verdipapirfond kan ha flere andelsklasser.....».

Dette vil kunne tolkes dithen at rettighetene er intakt selv om andelene ombyttes mellom andelsklassene.

Tilfeller som ikke er realisasjon:

Lignings ABC nevner eksempler på tilfeller som ansees som «Ikke-realisasjon». Dette er eksempler som kan være sammenlignbare med bytte mellom andelsklasser. Lignings ABC nevner, vedr. realisasjonsbegrepet knyttet til skl § 9-2, i pkt 3.3 eksempler på ikke-realisasjon. Et av eksemplene er bytte av aksjeklasse for eier av aksjer:

1. *«Det anses ikke å foreligge realisasjon av formuesobjektet ved endret klassifisering for aksjer, for eksempel fra aksjeklasse B til aksjeklasse A, forutsatt at aksjonærens andel av selskapsformuen ikke endres. Det er uten betydning om det skjer en endring av de organisatoriske rettighetene.»*
2. *«aksjespleis, uten at eierposisjonene i selskapet endres.»*

Bytte mellom aksjeklasser kan i stor grad sammenlignes med bytte mellom andelsklasser. Andelseiers andel av formuen endres ikke, andelseier vil etter bytte mellom andelsklasser fortsatt ha samme eierandel i fondet målt i markedsverdi. Andelene har som nevnt tidligere også lik rett i fondet, uavhengig av andelsklasse.

Særskilt om andelsklasser i ulike nomineringsvaluta

Hva skjer så når en andelseier bytter mellom andelsklasser i ulike nomineringsvaluta? Eksempelvis kan man tenke seg en andelseier som har kjøpt andeler i en andelsklasse nominert i USD, men som flyttes over i en andelsklasse i NOK. Er dette å anse som en realisasjon? Her kan man trekke paralleller til bytte av aksjer i ulike nomineringsvaluta.

En investor kan ha investert i en norsk aksje på New York børsen, eksempelvis Hydro aksjen notert på børs i USA. I 2007 bestemte Hydro seg for ikke lenger å være notert på børs i New York, kun i Oslo og London. En norsk investor som hadde investert i Hydro-aksjer via børsen i New York foretok

opprinnelig en USD-denominert investering. Etter at parallellnoteringen i New York opphørte, ville de aktuelle aksjene måtte skifte denomineringsvaluta fra USD til GBP eller NOK. Dette utgjorde ingen skattemessig realisasjon jf. skattelovens § 9-2. Dette fordi gevinst på valuta først er å anse skattemessig realisert ved et oppgjørstidspunkt, dvs. når det skjer et reelt bytte mellom verdipapir og likvider. Vi antar at bytte av andelseierklasse fra én valuta til en annen vil bli behandlet skattemessig på samme måte, altså ikke utløse gevinstbeskatning, men ber Skattedirektoratet avklare dette.

Praktisk håndtering

Vi vil også nevne at forvaltningsselskapene fra før av har gode systemer for håndtering av andelseiertransaksjoner, eksempelvis «tegning», «innløsning» og «fondsbytte». Innenfor kategorien «fondsbytte» er det i dag allerede tilrettelagt for «bytte med realisasjon» - eksempelvis ved bytte mellom fond (innløsning i ett fond og tegning for realisert beløp i et annet), og «bytte uten realisasjon» - eksempelvis ved overføring av andeler i samme fond mellom ektefeller. Bytte mellom andelsklasser, og tilhørende korrekt skatterapportering på andelseiers hånd, vil derfor ikke representere noe nytt eller krevende å tilrettelegge for i dagens andelseiersystem.

Avslutning

Basert på overnevnte gjennomgang anser vi at flyttinger av midler mellom ulike andelsklasser i samme verdipapirfond skal behandles som en skattemessig ikke-realisasjon på andelseiers hånd, dvs. at det ikke utløser skattepliktig realisasjon, uavhengig av hva slags type andelsklasser en andelseier flytter mellom. På vegne av våre medlemmer imøteser vi en tilbakemelding på Skattedirektoratets vurdering av spørsmålet.

Norsk fondsbransje har i hovedsak fram til nå differensiert forvaltningsgodtgjørelsen mellom store og små kunder gjennom å etablere flere verdipapirfond med identiske investeringsmandater, men med ulikt nivå på forvaltningsgodtgjørelsen. Dette har vært en komplisert måte å prisdifferensiere mellom store og små kunder. Den nye verdipapirfondlovens adgang til å fusjonere slike verdipapirfond til ett fond med ulike andelsklasser vil innebære en klar effektivisering og bidra til operative forenklinger. Før realisering av disse effektivitetsgevinstene vil imidlertid bransjen avvente nødvendige skattemessige avklaringer ved fondsfusjoner og innføring av andelsklasser. På vegne av bransjen vil vi derfor sette pris på en raskest mulig avklaring av problemstillingen vi her har tatt opp. (I tilknytning til skattemessig kontinuitet ved fondsfusjoner, som også har relevans for temaet vi tar opp i vårt brev, vises det til brev til Skattedirektoratet fra Odin Forvaltning av 1. desember 2011).

Eventuelle spørsmål i tilknytning til vårt brev kan rettes til undertegnede eller til leder av regnskapsutvalget i Verdipapirfondenes forening, Solveig Grande i Storebrand Fondene (tlf. 934 03073).

Med vennlig hilsen

Verdipapirfondenes forening
Lasse Ruud
Adm. direktør